

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 25-26 травня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства // Матеріали V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 25-26 травня 2023 р.) 175 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та лінгводидактики Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Збірник матеріалів V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Ціннісний аспект трансформацій української ментальності також пов'язаний з розвитком громадянської відповідальності. Цей процес включає формування у свідомості громадян почуття відповідальності за долю своєї країни та її розвиток. Крім того, трансформація української ментальності включає зростання важливості такої цінності, як толерантність. В українському суспільстві за роки незалежності відбулись потужні зміни у формуванні культури толерантного сприйняття «іншого», хоча рівень нетолерантності досі є відносно високим.

Однією із найважливіших цінностей в українській ментальності є цінність свободи. За результатами Міжнародного дослідження World Values Survey (WVS) у 2020 році українці вважали свободу більшою цінністю навіть за безпеку та рівність: 70% погодились, що свобода важливіша цінність, а 31% відповіли, що свобода важливіша за безпеку. Варто зазначити, що показники високої цінності свободи в українській ментальності має схожі показники з цінністю свободи в ментальності населення Європи [3].

Методологічні аспекти дослідження національної ментальності і розробка сучасних підходів до дослідження ціннісних зрушень української національної ментальності залишаються актуальними і недостатньо розробленими. Тому залишається важливим подальша розробка методологічних підходів до дослідження феномену української національної ментальності, виявлення стану ціннісних зрушень у національній ментальності в сучасному українському суспільстві.

Список використаних джерел

1. Лісеєнко О. В. Українська національна ментальність: ціннісні зрушення в умовах сучасності. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. 2022, № 2. С. 140-145
2. Українське суспільство: Моніторинг соціальних змін. К.: Інститут соціології НАН України, 2021. 545 с.
3. World Values Survey
URL : <https://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp>

Калюжна Сніжана Ігорівна здобувачка освіти, Державний торговельно-економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сьогоденних умовах недостатньо успішно долати життєві виклики та здійснювати особистісні вибори. Мінлива реальність змушує молоду людину

результативно жити в екстремальних умовах, в умовах нескінченного пошуку своїх смислів, в пошуку себе. Молодь завжди уособлювала майбутнє [1,2,3,4]. Молодь – це найактивніша і найперспективніша верства населення, яка формується в умовах сучасного світу. Від того, які цінності, переконання та життєві пріоритети будуть закладені в їхню свідомість, залежить подальший розвиток суспільства. Сьогоднішня молодь знаходиться в складному соціально-економічному та політичному середовищі, яке змушує її швидко адаптуватися до змін. У той же час, умови, в яких вона зростає, визначають її світогляд, ціннісні орієнтації та поведінку. Розвиток соціуму на кожному своєму етапі формує особливі вимоги до особистості, що відповідають конкретному історичному періоду та соціальним відносинам, що в ньому сформувалися. Відповідно до цього зміни, що відбуваються в суспільстві, викликають формування відповідного соціальної реальності типу особистості, що у свою чергу забезпечує життєздатність, як суспільства, так і окремого індивіда[5].

Сім'я є одним з найважливіших чинників, що впливають на формування молодого людини в сучасному світі. Сімейне середовище може мати значний вплив на розвиток характеру, цінностей та навичок молодого людини. Один з найважливіших аспектів формування молодого людини у сім'ї – це навчання емоційній інтелігентності. Батьки можуть надавати дітям можливості відчувати та виражати свої емоції, розвивати навички розуміння і співпереживання з іншими людьми. Це допоможе молодій людині в майбутньому будувати здорові та плідні стосунки з оточуючими людьми. Також важливим є розвиток самооцінки та самоповаги. Батьки можуть сприяти цьому, надаючи дітям можливості виражати свої думки та почуття, підтримуючи їх в індивідуальних проектах та цілях, демонструючи повагу до їхніх прав та поглядів. Це допоможе молодій людині розвивати впевненість у собі та вміння приймати важливі рішення у своєму житті. Навчання етиці та моралі є ще одним важливим аспектом формування молодого людини. Батьки можуть надавати приклад та пояснювати принципи добра, справедливості та моральних цінностей, які є важливими для суспільства та успішного життя. Нарешті, сім'я може мати великий вплив на навчання та розвиток молодого людини. Батьки можуть допомогти дітям знаходити та розвивати їхні таланти та інтереси, сприяти розвитку навичок.

Однією з основних особливостей формування молодого людини в сучасних умовах є постійне переважаювання інформації з медіа та Інтернету над більш традиційними методами отримання знань. Зокрема, медіа діляться на телебачення, інтернет, соціальні мережі, відео та інші джерела. Вони стають основними засобами впливу на формування світогляду молоді, її інтересів та бажань. Інфпростір забезпечує доступ до великої кількості інформації, що дозволяє молодим людям бути більш освіченими та обізнаними про події в світі. Інформаційне середовище сучасного світу має не тільки позитивні, але й

негативні впливи на молодь. Зокрема, на думку багатьох дослідників, постійне споживання контенту з Інтернету та соціальних мереж може призвести до зменшення уваги та концентрації, а також до втрати мотивації та ініціативи соціуму на кожному своєму етапі формує особливі вимоги до особистості, що відповідають конкретному історичному періоду та соціальним відносинам, що в ньому сформувалися. Відповідно до цього зміни, що відбуваються в суспільстві, викликають формування відповідного соціальної реальності типу особистості, що у свою чергу забезпечує життєздатність, як суспільства, так і окремого індивіда.

Сучасний світ надає великі можливості для отримання знань та навичок через доступ до інформації та технологій[6,7,8,9]. Освіта є однією з найважливіших складових формування молоді свою чергу забезпечує життєздатність, як суспільства, так і окремого індивіда[10,11]. Сучасні підходи до освіти спрямовані на розвиток не тільки інтелектуальних, але і соціальних, культурних, емоційних та інших аспектів особистості молодої людини. Знання допомагають молодій людині розвивати критичне мислення, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення. Це також допомагає формувати етичні та моральні цінності, які важливі для життя у суспільстві. Завдяки освіті молоді люди можуть отримати різноманітні професії, розвивати творчі здібності та здобувати знання в різних галузях. Від вибору освіти залежить майбутнє кожної людини та її можливості для кар'єрного росту та самореалізації. Освіта також сприяє соціальній мобільності та зменшенню соціальної нерівності. Вона дозволяє людям з різних соціальних шарів отримувати однаковий рівень освіти та мати рівні можливості для розвитку. Нарешті, освіта допомагає формувати громадян, які здатні діяти свідомо та відповідально у своїй країні та у світі, є ключовим елементом для розвитку індивідуальності та суспільства в цілому.

Динаміка розвитку суспільного життя не виключає можливості вирішення проблем шляхом проб і помилок, тому одним із важливих моментів формування нової соціокультурної форми особистості є передбачення й розуміння реальності «кілька кроків». попереду". Щоб не загострювати глобальні проблеми, сучасній людині необхідно передбачати соціальні ризики та наслідки своїх дій, тобто наперед відображати реальність. Тому все більшої актуальності набуває орієнтація на варіативний тип індивідуальної життєдіяльності, оскільки молода людина має навчитися приймати рішення, які з більшою ймовірністю сприятимуть досягненню поставлених цілей. бути готовим обирати варіанти своїх дій, оцінювати їх наслідки, бути готовим відповідати за наслідки обраного способу вирішення проблеми[12]. Оскільки життя навколо них швидко змінюється, а молоді люди бачать навколо себе дуже мало стабільності, у відносності та ситуаціях з'являються тенденції. Вони намагаються вижити в швидко мінливому світі і у них розвивається здатність пристосовуватися до будь-якої ситуації. Як наслідок – молодь швидко все оцінює, з'являється гнучкість, адаптивність і хитрість. З одного боку, це добре, бо виховує

молоде покоління проти ідеологічних обмежень і фанатизму. З іншого боку, в людському розумі немає порядку[13]. Проблему соціальної адаптації молоді в сучасних перехідних суспільствах можна вирішити шляхом цілеспрямованого та системного залучення всіх гілок влади до життя молоді. Державна політика має сприяти створенню економічних і соціальних умов, необхідних для розвитку молоді, шляхом широкої підтримки державою і громадськістю інноваційної діяльності, соціального захисту молоді, розвитку творчої діяльності, здібностей, умінь і навичок молоді. а також стимул до саморозвитку та самосвідомості, завдяки чому створюватимуться передумови для швидкого розвитку.

Таким чином, формування молоді в сучасних умовах дійсно є складним та багатограним процесом. Цей процес має багато своїх особливостей та полягає в тому, що молодь навчається поводитися в соціальному середовищі, дотримуватися норм та цінностей, що прийняті в суспільстві. Нинішній світ змінюється дуже швидко, і тому молодь повинна адаптуватися до цих змін, розвивати свої здібності та навички, щоб знайти своє місце в суспільстві та реалізувати свій потенціал. соціалізація молоді також грає важливу роль у їхньому формуванні.

Список використаних джерел

1. Шуст Н.Б. Соціальна технологія дослідження креативного потенціалу молоді// Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики / Міжвузівський збірник наукових праць. Київ – Запоріжжя Одеса, 2000. Вип. 5. С. 415–424.
2. Шуст Н.Б. Молодь у системі наступності поколінь// Вестник международного славянского университета (г. Харьков). Серия «Социология». 2000. Т. 3, № 2. С. 9–12.
3. Шуст Н.Б. Динаміка економічних орієнтацій молоді//Теоретико-методологічні аспекти соціологічного аналізу молоді// Вестник Международного славянского университета (г. Харьков). Серия «Экономика. Социология». 2000, Т. 3, №5. С. 66–69.
4. Шуст Н.Б. Інноваційна діяльність молоді в період трансформації суспільства: дис. д-ра соціол. наук: 22.00.03 / Н.Б. Шуст. К., Київський національний університет ім. Т.Г.Шевченка. 2001. 401 с.
5. Лукашевич М.П. Особливості соціалізації української молоді в сучасних умовах // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія №4. 2009. С.34 – 36.
6. Шуст Н.Б., Філик Н.В. Інновації в освіті: соціокультурний вимір // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. К. : Міленіум, 2019. № 1. С.144- 150. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/40258>

7. Шуст Н.Б. Інновації в освіті як необхідність// *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. К.: НАУ, 2019. № 4(49). С.211-214.
8. Шуст Н.Б. Компетенції- основа поступального розвитку освіти // *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне космічне право»*. №1(14) 2010. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010.С.86-89.
9. Шуст Н.Б. Наука в освітній діяльності: шлях до здобуття якісної освіти // *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне космічне право»*. №2(15) 2010. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. С.88-91.
10. Шуст Наталія. Освіта у стратегії випередження гібридних загроз українській суб'єктності у глобалізованому світі. Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики в умовах багатопольярного світу [Електронний ресурс] : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 24 листоп. 2022 р.) / відп. ред. А. Кравченко. Київ : Держ. торг.- екон. ун-т, 2022. С. 357-360. ISBN 978-966-918-058-2 DOI: <http://doi.org/10.31617/k.knute.2022-11-24>
11. Kresina, I., Shust, N., Hultai, M., Spivak, M., & Durnov, Ye. (2020). Social responsibility in the context of global challenges: the case of Ukraine. *Revista Amazonia investiga*, 9(27), 578-587. URL:<https://doi.org/10.34069/AI/2020.27.03.62>
<https://lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/4567>(дата звернення: 05.04.2023)
12. Савін Є. Є. Формування профілю сучасної соціально успішної молоді людини в контексті реалізації державної молодіжної [Електронний ресурс]. – Режим доступу: політики: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=617>
13. Тащенко А.К. Моделі соціалізації молоді в сучасному суспільстві // *Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики. Міжвузівський збірник наукових праць. Вип.12. Київ.2007. С. 88-99.*